

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Holyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt; 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 9 frt, 1/4 évre 6 frt.
1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A főrendiházi viták.

— Fővárosi levél. —

Budapest, szeptember 28.

(y.) Most látszik meg igazán, hogy minő nagy vereséget szenvedett a nyáron az egyházpolitikai ellenzék a házassági jogról szóló törvényjavaslat felett meg-ejtett, utolsó főrendiházi szavazás csekélynek látszó 4 szavazatnyi többség eredménye dacára, mert mint a teljesen szétvetett sereg nemcsak hogy össze nem tudnak szedekelőzködni, hanem a mint ilyenkor rendszeren történik, gyakran egymás ellen is puskáznak a még megmaradt utócsapatok.

A főrendiház ugynevezett hármass bizottsága — t. i. a főrendiháznak minden számottevő bizottsága együtt véve — tegnap kezdte meg a még függőben maradt egyházpolitikai javaslatoknak tárgyalását és mindjárt az első nap, még inkább a mai megmutatta, hogy mennyire hódítottak a szabadelvű eszmék és mennyire szét vannak forgácsolva azon csapatok, a melyek gyakran éppen nem a legnemesebb intencióból, többnyire tiszta ellenzékieskedésből, vagy, mint a püspököknél, úgy szólván magasabb hierarchiai kényszerből verődtek össze egy párttá, hogy a kormánynak kellemetlenkedjenek és esetleg a reakciót segítsék győzelemre juttatni.

Szemrehányást tettek annak idején Wekerlének, hogy ő miért nem tárgyalta le a javaslatokat a főrendiházban is még a nyáron; hogy ez taktikai hiba volt; ősszel újra nagy lesz az izgatottság

és az ellenzék többséget fog összehozhatni a javaslatok ellen, ha az egész nyár rendelkezésükre áll.

Ep az ellenzője állt be.

Lemorzsolódott az a büszke és fennhéjázó ultramontán ellenzék a főrendiházban, nemcsak 4 szavazat mínusra, hanem most nem hoznak össze, bármint erőlködjenek is, akár csak 100 szavazatot is.

Tegnap újra felmerült az a panasz — bizonyos félénk oldalról, hogy kár volt Wekerlének belemenni az olyan sorrendbe, mint a minőt ő maga proponált a bizottság ülésének kezdetén, t. i. hogy először tárgyalja a bizottság a vallás szabad gyakorlatáról szóló, azután a zsidók recepciójáról, erre a gyermekek vallásáról s csak a végén az anyakönyvekről szóló javaslatot. A kormánynak ezen hímző-hámzó barátai t. i. azt állították, hogy előbb kellett volna az állítólag kevesebb ellenszenvet keltő előterjesztéseket tárgyalni, mint a milyen például az anyakönyvekről szóló s csak azután a végére hagyni azt a kellemetlen javaslatot, a melyben előfordul a felekezetnélküliség megállapítása. Nem telt bele 24 óra s újra kiszült, hogy mégis Wekerle az ügyesebb és nagyobb taktikus.

Ő t. i. úgy okoskodott, az első támadásnak ki kell tenni a legnehezebb kérdést, ha ez azon keresztületes; akkor a többi sokkal könnyebben megy, mint egyébként ment volna. Azonkívül arra helyezte a súlyt, hogy a tárgyalás egy bizonyos magasabb logikai sorrendben ejtessék meg. A többi három javaslatban, t. i., de különösen a második és harma-

dik helyen említettekben hivatkozás történik, ha nem is egyenesen a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatra, de mégis annak egyes intézkedéseire. Ebből kifolyólag helyesebb előbb ezt az úgy mondhatni alaptörvényjavaslatot letárgyalni s úgy is történik.

Kitudódott nagyon hamar, hogy az ellenzék örökös jajgatása és jósolgatása, hogy ezen javaslatok megszavazása még mindig veszélyeztetve van, sőt különösen a felekezet nélküiség törvénybeiktatása kizártnak tekintendő, teljes önámítás volt. Azért mondjuk önámítás, mert szegények csakugyan hiszik az ilyeneket, és nem pusztá fogásból híresztelik.

S hogy hiszik, természetes és megengedhető dolog, mert másként minő létalajuk volna, ha még hinniök és remélniök sem lehetne.

A vita különben eléggé heves és fordulataiban feltűnő volt, feltűnő különösen annyiban, hogy épen Szász Károly kálvinista püspök, az öreg Beöthy s mi több még Andrássy Aladár gróf és id. Széchenyi Imre gróf a felekezetnélküliség ellen nyilatkoztak.

Ez már aggasztónak látszott és felkelt Prónay Dezső báró s igaz lelkesedéssel fennkölt szellemű beszédet tartott, kimutatva, hogy a mai időben lehetlenség művelt embernek még csak szólni is arról, hogy a felekezetnélküliség valamiképpen csorbát ejtene a vallásosság.

Nagyon sajtáságos különben, hogy az ultramontánok a felekezetnélküliségbe kaptak bele, úgy látszik épen csak azért,

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Tarokk-indiszkrecziók.

— Egy kis pikantéria. —

Megvallom őszintén, hogy van egy nagy hibám és azért hiányos is a társadalmi műveltségem, mert nem értek a — tarokkhoz.

De ugy esténként piccoló után, mégis belemérlök a tarokkozók társaságába és elnézegetem a római betűs kártyalapokat, a csodálatos figurákat.

Gibozelni szoktam. Rendszeren ahhoz a kerek asztalhoz szoktam ülni, a hol az állandó tarokk-kompanya székel.

Ez a kompanya pedig áll egy gyalogos ezredesből, egy lovas főhadnagyból és két czibiből.

Ha nem is értek a tarokkjátékhoz, annyit azonban mégis megérték, hogy az ezredest kergeti a pech, a főhadnagynak pedig disznó szerencséje van.

A két czibil pedig sem nem nyer, sem nem veszít, hanem játék közben rossz vicaczeteket szoktak gyártani.

— Hehe... szóval meg az egyik czibil — hehe... szerencséje van a játékban, annak peche van.

— Abban sincs már nekem szerencsém, vigasztalja önön magát az ezredes.

— Herr Oberlieutenant!

— Zu Befehl, Herr Oberst!

— Szeretnék megkérdezni öntől valamit.

— Rendelkezésére állok ezredes ur.

— Igen. Nos és tudja meg, hogy ez engem végtelenül bosszant. Sokszor hallottam, hogy a szerencse istenasszonyának áldozni kell, hogy megnyerjék kegyét.

— Lehet ezredes ur.

— No ugy-e mondtam? Némely ember nem tűr kibiczet, a másik meg szereti. Egyik játékos suszterallért tesz a tálozája alá, a másik meg éppen semmit. Némely játékos, mielőtt leülne az asztalhoz, szivarra gyújt, a másik meg éppen akkor dobja el. Nos milyen talizmánya van önnek, hogy mindig olyan kutya szerencséje van a tarokk-játékban.

— Eppen semmi, ezredes ur!

— Semmi kitérés, főhadnagy ur!

— Zu Befehl, Herr Oberst!

— Nos, ki vele!

— Megvallom.

— Tegye meg nekem ezt a szivességet és árulja el nekem, hogy mi az ön babonája.

— Kissé kényes a dolog.

— Mindegy, csak beszéljen.

— Hát bizony az én babonaszerencsém az, ezredes ur, hogy mielőtt leülnek kártyázni, megcsókolok egy — szép asszonyt.

— Donnerwetter szapperlott! Köszönöm főhadnagy ur!

— Zu Befehl, Herr Oberst!

— Az ezredes nagy bajban volt. Hogyan oszkoljon meg ő egy szép asszonyt, mikor már alig van haja. Ilyen állapotban pedig könnyebb Boszniát annektálni, mint egy szép asszony szívét okkupálni.

Már tudta a babonát, de még sem vehette hasznát a csodaszernek.

Játszott tovább és vesztett tovább.

Rossz kedvűen indult el a napokban este is a tarokkozók közé. A mint azonban az előszobából ki akart lépni, a nyitott ajtón keresztül megpillantott egy csinos női alakot, a mely az ablakon tekintet kifelé.

— Donnerwetter szapperlott, megvan egy szép asszony.

Ejjel-nappal együtt van vele és nem jutott eszébe a saját felesége.

Az ezredes arca kigyulladt, óvatosan, lassan sompolygott be a másik szobába; jól vigyázott, hogy kardja ne csörögjön, lépése el ne árulja. Neje hátat fordított neki és csakugyan nem vette észre, hogy közeledett. Már egészen közel volt hozzá; bajusza a szép asszony arcát érintette... megcsókolta.

— A szép asszony összerázkódik és hirtelen felkiált.

— Ejjnye, m á r m e g i n t, Herr Oberlieutenant!

mert abban reménykedtek, hogy a lutheránus és kálvinista papok és egyházigondnokok ellenezni fogják féltükben, hogy elveszithetnek ennek révén sok hívt. Pedig minő alaptalan félelem. A leg-eklatánsabb példa maga Ausztria. Ott 1868-ban törvénybe iktatták a felekezetnélküliséget, sőt a polgári házasságot egyenesen ehhez kötötték. Ott tehát kell az embernek felekezetnélkülivé válnia, hogyha polgári házasságot akar kötni, ami az ottani törvénynek, igaz, egy teljesen érthetetlen intézkedése. De tény, hogy Ausztriában nem csak hogy nem ártott a vallásosságnak ez a törvény, ellenkezőleg, azóta sajnos, a népességnek egy óriási része valóságos bigott ultramontánna fejlődött és a felekezetnélküliség sehol sem mutatott eddig legtávolabbról is félelmetes arányokat. Pedig korlátolt elméjűnek elég korlátolt elméjű az egész alpesi népség, különösen Tirolban, valamint a galicziai pór nép. Ehhez képest még a mi román lakosságunk is roppant értelmes, a magyarról és svábról nem is beszélve. Az ellenzéknek azon érvelése tehát, hogy a mi népünk még nem elég értelmes arra, hogy ez reá nézve veszélyes ne járjon, legkevésbé sem meggyőző.

Es csakugyan rendkívül nagy többség nyilatkozott a bizottságban a felekezetnélküliség törvénybe iktatása mellett. A mai tárgyalás még furább viszonylatokat tüntetett fel. A zsidók recepcziójáról szóló javaslatnak még az a pontja is elfogadtatott óriási többséggel, amely az áttérésről szól. Hogy *Rudnyánszky* József báró avval mulatott, hogy egy antiszemita diszbeszédet tartson, a minőt még Verhovay sem tudott produkálni, ez nem róható fel a mélyen tisztelt báró urnak valami nagyon, hisz ő régóta ugyanis oly ritkán tud mulatni, ez neki megbocsátható, mert ő csakugyan nem tudja, hogy mit beszél. A gyermekek vallásáról szóló javaslatot *Schlauch* Lőrincz püspökkel az élükön a jelenlevő püspökök mind nagy meglepéssel és dicsérő szavakkal változatlanul elfogadták. Ez azonban legtávolabbról sem gátolta ismét *Rudnyánszky* József bárót, a katolikus egyház vértezett hő bajnokát, valamint *Desseffy* Aurél grófot, a zavaros agrarizmusnak ezen dicső vezérét abban, hogy ki ne jelentse, miszerint jó katolikus ember nem szavazhatja meg ezt a szerencsétlen javaslatot, a mely teljesen ellentétben áll a katolikus egyház igaz érdekeivel.

Rettenetes dolog! Mi lesz már a katolikus egyházzal, különösen Magyarországon, ha a püspökök annyira értelmetlenek, hogy azt sem tudják, mi kell egyházuknak.

Zichy Nándor gróf végig hallgatja a beszédeket, államséríui komolysággal jegyezget s minden szakaszánál kijelenti, hogy ő majd megmutatja, mit fog erre vonatkozólag mondani a nyilvános ülésben. A bizottság úgy látszik nem érdemes arra, hogy meghallja a világra szóló megnyilatkozásokat.

Meg is vannak ijedve a méltóságos főrendiházi tagok, hogy *Zichy* Nándor gróf maga ki fog beszélni vagy őt ülést a főrendiházban.

Pedig kár úgy félni!

Zichy Nándor gróf csak neki indul a legnagyobb igyekezettel. Fog is három, tán négy beszédet is tartani egymásután, de hamar megunja, mert összefüggő értelmes mondatokat egymás mellé rakni

szerinte, úgy látszik, nem grófnak való mulatság. Ehhez csak a lateinerek értenek. Bele fárad ő nagyon hamar s teljes közömbösséggel a faképnél hagyja az ő beszédére nem is méltó antikrisztusi többséget, a mely úgy is elkárhozik egyetemesen és egyenként.

Volt különben tegnap egy roppant mulatságos scena. A mikor *Szász* Károly és *Beöthy* Zsigmond elmondták ellenzéki beszédeiket, *Zichy* Nándor gróf roppant nagy örömmel és sugárzó arcczal odasietett, hogy mellettük helyet foglaljon, a mit eddig nem csak hogy sohasem tett, hanem mindig azon volt, hogy a soha nem üdvözülhető heretikusok között és közte legalább is egy nagy asztal maradjon.

Látni kellett erre *Szász* Károly püspök és *Beöthy* Zsigmond arcát. Ezek annyira meghököltek ettől a megtiszteltetéstől, hogy rögtön kijelentették, igaz, hogy csak úgy suttomban, hogy ők semmi szín alatt nem fognak ellene beszélni a felekezetnélküliségnek a nyilvános ülésben, sőt még szavazni sem akarnak; inkább kimennek a szavazás elől.

Ugy látszik, úgy is lesz. Megijedtek a szövetségestől, és így még nagyobb lesz a többség ezen pontnál is, mint volt a polgári házasság feletti második szavazásnál. Holnap következik a bizottságban a még hátralevő egy törvényjavaslatnak, az anyakönyvekről szólóknak, tárgyalása. Valószínűtlen, hogy itt valami nagy vita kerekedjék. Ez már tényleg folyománya a polgári házasságról szóló javaslatnak, és ez ellen még a főpapok sem nyilatkoztak tudvalevőleg elvi szempontból, hanem csak kijelentették, hogy felesleges új terheket ró az országra. Ezt még talán meg bírja Magyarország anélkül, hogy államháztartásában baj essék, amint ezt október nyolczadikán azt hisszük nagy örömmel hallani fogja az egész ország *Wekerle* pénzügyminiszter szájából a képviselőházban, a szünet utáni első ülésében, amikor sietni fog rendkívül érdekes, sok új részletet tartalmazó expozéval kedveskedni a törvényhozásnak.

BELFÖLD.

Hianyzó főrendi szavazatok. A M. Államban olvassuk a következő panaszos sorokat: Most a főrendiházi szavazások előestéjén katolikus kötelességünk rámutatni arra a szomorú mulasztásra, melynek folytán jelenleg három főrendiházi, főpapi szavazatunk hiányzik. A főrendiház szervezéséről szóló 1885. VII. törvénynek értelmében a kath. egyháznak biztosított főrendiházi helyek közül három van üresedésben, u. m. a gyulafehérvári görög katolikus érsekség, a rándorféhevári püspökség és az aurániai perjelség, üresedésben vannak pedig a főrendiházi szavazatot biztosító méltóságok több mint egy év óta.

A makói beszámoló. *Telek* József gróf, Makó város országgyűlési képviselője, újabb megállapodás szerint beszámoló beszédét október hó 14-én fogja megtartani.

A nemzeti párt a delegációban. A Bud. Tagblatt azt közli, hogy a nemzeti párt részéről a plenumban autentikus nyilatkozat fog történni a magyar tiszti akadémia kérdésében, a mely nyilatkozat hivatalos lesz az utóbbi napokban e tárgy körül fölmerült félreértéseket eloszlatni.

Koronaőr-választás.

A bold. *Vay* Miklós halálával megüresedett egyik koronaőri állás betöltése iránt is kell intézkedni a most egybegyűlő országgyűlésnek. A két koronaőr közül az egyik katolikus, a másik protestáns. S minthogy bold. *Vay* Miklós báró ev. ref. volt, most úgy ille-

nék, hogy az ev. vallásból vétessék az egyik koronaőr.

A kormány igen helyesen ugyanezen álláspontot foglalja el, s ezuttal csakis az evangélikus vallásnak keres jelöltet. Eleinte *Podmaniczky* Frigyes báróról, közléstünk e kitűnőségéről volt szó, de *Podmaniczky* alig vett részt egyháza ügyeiben, s így ő maga — más egyéb személyes okainál fogva is — kérte magát a kombinációban teljesen mellőztetni.

Az ev. egyházból *Prónay* Dezső báró, *Péchy* Tamás, *Szentiványi* Márton és *Radó* Kálmán jöhetnek voltaképen számításba. Az első kettő jelölése politikai és személyi akadályokba ütközik, s így csakis *Szentiványi* Márton és *Radó* Kálmán közt lehet a választás. *Szentiványi* mellett tisztes kora (79 éves), *Radó* Kálmán mellett erőlyes ügybuzgósága és személyes tekintélye szólnak.

A japán-kinai háború.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Shanghai* ből: A japán hajók nagyrésze eltávozott *Haiyanta*óból. Hogy hová mennek a hajók, azt nem tudják. Az Európában és Amerikában levő kínai ügyvivők utasítást kaptak, hogy vásároljanak meg minden hadihajót, a mely csak kapható és azonnal rendelkezésre áll.

A singaporei konzul távirata következtében egy kínai hadihajó folyó hó 21-én a formosai csatornában lefoglalta a „*Pathan*” angol gőzöst, mivel azt gyanította, hogy hadilöszere van a hajón. A gőzöst a rakomány megvizsgálása céljából *Kalungba* vitték.

Az esti lapok a következő táviratot közlik *Tokió*ből: Azt a hirt, hogy *Angolország* és *Oroszország* fegyverszünetet javasolt, hivatalosan megcáfolták. A *Hirostiniában* mozgósított második hadsereg körülbelül 30.000 emberre, nem pedig 80.000 emberre rug. A csapatokat tegnap behajózták, miután a mikádó előbb szemlét tartott felettük. A csapatok rendeltetéseit titokban tartják. A parancsnokságot felettük *Oyama* a tábornagy, hadügyminiszter veszi át.

Azt hiszik, hogy az említett hadtest teljesen függetlenül fog operálni *Yamagata* gróf hadtestétől, az operáció tervét azonban *Yamagata* gróf készítette. A szállító hajókat a csapatokkal a japáni hajóraj a sárga tengerbe, onnan pedig az első hajóraj fogja rendeltetési helyére szállítani. A hadügyminisztert távollétében *Saigo* tengerészeti miniszter fogja képviselni.

Megyei közügyek.

Folytatólago sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottságának Aradon, 1894. évi október hó 8-iki közgyűlésén tárgyalandó ügydaraboknak.

62. *Simánd* község képviselő testületének határozata a községi ut, esetleg vasuti alaphól kölcsön vétel tárgyában.

63. *Simánd* és

64. *Zaránd* község képviselőtestületének határozata behajthatlan közkövetelések leiratása tárgyában.

65. *Sikló* község képviselő testületének határozata 284 frt 46. kr. fogyasztási adónak az 1896. évi előirányzatba leendő felvétele iránt.

66. Az 1896. iki ezredéves kiállítás aradi kerületi bizottságának átirata, a kiállítási költség-alaphoz való hozzájárulás iránt.

67. *Szintye* község képviselő testületének határozata istálló építés tárgyában.

68. a *kisjenői* járás főszolgabirójának jelentése a *zarándi* körkötgyámi állás beszüntetése tárgyában.

69. *Pozsony* vármegye közönségének átirata a *Szt.-István* király emlékére állítandó szobor iránt.

70. a vármegye főispánjának átirata a millennium alkalmából a történelmileg nevezetes események, épületek, romok stb. szemléltető alakban megörökítése tárgyában.

71. a kir. tanfelügyelő átirata a *gyoroki* állami kisdédóvda létesítése iránt.

72. a kir. tanfelügyelő átirata a *szintyei* ev. ref. népiskola segélyezése tárgyában.

73. Szabadhely község képviselő testületének határozata a szegényalapról 350 frt kölcsön felvétele tárgyában.

74. Almás község képviselő testületének határozata behajthatlan közkövetelések leírása iránt.

75. M.-Pécska község képviselőtestületének határozata az iparos tanonciskola segélyezése tárgyában.

76. a prezesti körjegyzői szövetkezethez tartozó községek képviselő testületének határozata a körjegyzői lak és pincze kijavítása iránt.

Aradon 1894. évi szeptember hó 13-án.

Főjegyző távollétében:

Dr. LENGYEL SÁNDOR,
aljegyző.

IDÓJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 762.0 milliméter, délután 2 órakor 761.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 13.5, délután 2 órakor C° + 21.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 2. délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 8 milliméter égháborúval.

A gárda itthon.

— Csacsogások a színészek megérkezéséről. —

A marczona arczu portás megrázta a jelzőharang nyelvét:

— Kling . . . klang . . . kling.

A vonat hirtelen növekedve berohant a pályaudvar füstös tetőzete alá. Gyorsabban kezdett működni a szívem dobogása, hisz „ők” jöttek. (Később aztán megtudtam, hogy az „ők” szivők is ugyanazon procedurán ment át, hiszen „mi” vártuk őket.)

Még jóformán megse állt a vonat, már ott állt az egész gárda a perron aszfalt burkolatján. Az az dehogyan állt, ide-oda szaladgált és megindult a podgyász hajszja, melynek zsvajából különféle szavak hangzottak ki.

— Hordár!

— Rögton kérem.

— Te ráhágtál a szoknyámra.

— Ugyan ne tola . . . — Pardon.

— F ó r i s s, maga már megint kutyálkodik.

— Szervusztek fiuk!

— Ejnye de megnőtt a szakála.

— Csak hogy végre itt vagyunk.

— Csak már lakásom volna.

— 11-es, jöjjön már kérem.

Végre kezd csillapulni a nagy zaj, lassankint kézhez kapja mindenki a podgyászt és most jön a második, a kocsi zürzavar. Vasuti szolgák, hordárok, utasok össze-vissza kiabálnak.

— Fiakkker!

— Héjopp . . .

— Konnfortábl . . .

— Van valami bevinni való a városba, podgyász, koffer, nehezebb holmi.

— Na ez mégis csak skandalum, hogy nem lehet kocsit kapni.

Valóságos bábeli zürzavar ez és nekünk, kik rég vártuk ezt a napot mégis jól esik nézni, hiszen a zürzavar okozói a mi kedvenceink.

Kosniczky-Fo r i a n p k már messziről integet és siet az őket várók üdvözlésére. Az ő mosolygó ábrázata csak olyan mint a régi, a melyiket elvitt. Szinpadi kollegánk Rátky-F e n y v e s i f e h é r félczilindere, mint valami kisvitorla, sebesen uszik ide-oda a mindenféle kalapok árjában. Városunk Leár királya, a mi zseniális tehetségű G á l u n k méltóságát teljesen jön üdvözlésünkre. Hős szorelmes T o m p á n k apai mivoltának teljes épségben tartása mellett érkezett vissza.

Czingi is megjött, az az pardon önök úgy ismerik, mint S z e n d r e i. Amint látják, én mind-egyikre tudok egy-egy jelszót mondani, vagy valami színházi pletykát, hanem most nem mondom el mind, mert akkor kifogyok máskorra a témából, s így csak a neveket fogom elősorolni.

Kezet fogtam a következő hölgyekkel: D e l l i Emmával, K a c s é r Ninával. S u g á r Arankával; kalapszemléssel üdvözöltem: A n g y a l likát, B a r c s Arankát, P a j o r Agnest és ismeretlenül erősen megnéztem a ragyogni kezdő nagyvárosi kis csillagocskát, N o v á k Irént.

Küldömb, hogy egocska, No v é l y e s volt a vasuti találkozás azt önök onnan is sejtetik, mert tegnap délután óta mindenkinek azt panaszom:

— Rettenetesen fáj a jobb csuklóm.

Persze a sok kézfogás, szorongatás, szóval a színészek megérkezését én nem csak átélveztem, de együttal érzem is.

Most pedig a vizontlátásra holnap este.

AJAX I.

Olvasóinkhoz.

— Felhívás előfizetésre. —

Október hó 1-ével az „Aradi Közlöny” új negyedévébe lép. Szokásunkhoz híven most is teljes bizalommal fordulunk közönségünkhöz, kérve, hogy bennünket továbbra is pártfogásukban megtartani, előfizetéseiket megújítani s lapunkat jóakarattal terjesztetni, ajánlani sziveskedjenek.

Az „Aradi Közlöny” Arad messze vidékén az egyetlen szabadelvtű lap, a mely programját az utolsó betűig minden körülmények között beváltja. Politikai állásában nem ingadozik, nyíltan, leplezetlenül kimondja a tiszta igazságot s álaroz nélkül, törhetlenül küzd a szabadelvűség minden ellensége, különösen pedig a reakció áldástalan aknamunkája ellen. Célja, programja marad a régi. Egyik sarkalatos pontunk lesz ezentúlra is kerülni mindazt, a mi a családi tisztesség ellen vét, különösen pedig kerülni a botrányt hajhászó, kiméletlenül támadó szenzációt, a mely nem egyszer goromba, durva kezekkel nyul bele a magánemberek privát dolgaiba.

Írányozóinkat a jövőben is helyi vezércikkiróinkon kívül politikai kapacitások és előkelő fővárosi publicisták írják, kiknek ígéretét bírjuk, hogy az „Aradi Közlöny”-t továbbra is sürűn felkeresik cikkeikkel.

Különös súlyt fektetünk Aradmegye és Aradváros speciális érdekeire, úgy társadalmi, mint politikai, közgazdasági és egyéb szempontokból. Helyi és hírviratunk, mely a közönség elismerését már eddig is kivívta, még élénkebb, még gazdagabb lesz s hű, igaz képét nyújtandja mindama nevezetes eseményeknek, melyek Aradmegyében, a városban, környéken s a nagyvilágban nap-nap mellett előfordulnak.

Távirati rovatunk a legértelmesebb az összes vidéki lapoké közt. Elmondhatjuk ezt minden díszekvés nélkül. Az „Aradi Közlöny” anyagi áldozatot nem kímélve, naponta hasábszámra menő eredeti táviratokat hoz mindazon említésre méltó eseményekről, a melyek előző nap és éjjel az országban és a külföldön történtek. Fővárosi levelezőnk a legbefolyásosabb politikai egyéniségekkel tart állandó összeköttetést s így módjában van megbízható, minden szavában igaz táviratokat küldeni és nem léha, kalandos pletykákat, a melyek ok nélkül felizgatják a közönséget. Az országgyűlésről naponta kimerítő és teljesen tárgyilagos tudósítást hozunk. Így az „Aradi Közlöny” fölöslegessé teszi bármely lap járatását, mert már korán reggel közli egész részletességgel mindazt, amit a fővárosi lapokból a közönség csak késő délután olvashatna.

Rendkívüli kiadást ezentúl is adunk minden szenzációsabb eseményről. A rendkívüli kiadásokat helybeli előfizetőinknek azonnal házhoz hordatjuk.

Közgazdasági rovatunk kiterjed úgy a helyi, mint a fővárosi piacra, annak összes ágaira. A fővárosi gabna-üzletről a Gyemes és Balog-czég küld mindennap tárgyilagos és megbízható távirati értesítést.

Egyáltalán fokozott erővel törekszünk arra, hogy az „Aradi Közlöny”-ben oly lapot adjunk a művelt közönség kezébe, a mely mindenről tájékoztat, szórakoztat s igaz, jó barátja a családnak.

Még egyszer és bizalommal kérjük tehát az előfizetőink mielőbbi megújítását.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési ára:

HELYBEN,		VIDÉKEN,	
házhoz hordva:		postán küldve:	
1 évre	12.—	1 évre	14.—
1/2 évre	6.—	1/2 évre	7.—
1/4 évre	3.—	1/4 évre	3.50
1 óra	1.—	1 óra	1.20

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 28. —

Helyenként csapadék. — Hőstüljedés.

HIREK.

Szeptember 28. Péntek. Róm. kath. naptár: Venczel. — Protestáns naptár: Venczel. — Izraelita naptár: S. Ne-zavim. — Görög-keleti naptár (szeptember 18.): Jozafát. — A nap kél 5 óra 39 perczkor, — nyugszik 5 óra 29 perczkor.

Szabadságharczi emiektárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B emje-met díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van eserdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Szeptember 30. Az internátus megnyitása.

Szeptember 30. Az arad-cesanádi vasutak igazgatósági ülése.

Szeptember 30. Az aradi kerületi betegsegélyző-pénztár rendkívüli közgyűlése a városház kistermében, délelőtt 9 órakor.

Szeptember 30. Az első temetkezési-egylet választmányi ülése délelőtt 9 órakor, saját egyleti helyiségében.

Október 6. Gyászünnepe. Délelőtt 9 órakor rekvium, 10 órakor kivonulás a vértanuk kivégeztési helyére.

Október 8. Aradmegye évnegyedes közgyűlése.

Október 10. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

— A szüret. Az a r a d i hegyalja számos vidékén már napok óta folyik a szüret, helyenkint azonban még csak most kezdenek hozzá, vagy csak pár nap múlva. Néhány éve már, hogy Magyarországon alig lehetett szó szüretéről. Az idén azonban már az ország nagy részében szüretelnek s ha az eredmények nem is oly kiválóak, mint amilyeneknek eleinte remélték, mégis konstatálhatjuk, hogy a termés országszerte kis középszerű, 1890—93-ban, amikor jóformán csak „böngészni” lehetett a szőlőkben, 700—900 ezer hektoliter bor termett átlagban, míg most a valószínű termési eredmény megüti a 2 és fél millió hektolitert is. Hogy a borok, különösen A r a d vidékén minőségileg is jobbak lesznek a múlt éviéknél, az nem szorol magyarázatra, mert az időjárás, dacára a rekkenő hőségnak, amely a nyáron át tartott, eléggé kedvező volt; de jobban fejlődött a szőlő már csak azért is, mivel a jobb gazdák nagyobb részben idejében láttak a szőlők permetezéséhez s ami peronoszpóra vitikola mutatkozott is az idén, azt a fecskendezés tönkretette. A blakrot a folyó évben kevesebb kárt okozott, mint a múlt évben, fellépett azonban ezuttal is a Dunántul, de kártétele alig volt 5—20 százalék. A fillokszéra is folytatta pusztítását, mint-hogy azonban a régi szőlőkben nem sok kárt tehetett már, azok többnyire elpusztultak, míg az ujak a homoki részeket foglalják el. Egyáltalában az a meggyőződésünk, hogy szőlőink az újítások következtében rohamosan fejlődnek s minthogy a gazdák jobban ápolják a szőlőket mint hajdan, remélni merjük, hogy az új szőlő ára eléggé kedvező lesz.

— Népesedési mozgalom. A r a d város orvosi hivatala az elmúlt hét népmozgalmi adatait a következőkben állította össze. Született az elmúlt héten Arad város területén 35 gyermek; arány 39.3 pro mille. Az új szülöttek között 15 fiu, 20 leány van. Elhalálozott ezzel szemben 23 egyén, és pedig 9 fi, 14 nő; arány 25.8 pro mille. D i f t e r i t i s b e n s e n k i s e m h a l t m e g.

— Állami iskola Buttyinban. Levelezőnk írja: Magyarország ezredéves fennállásának évfordulójára B u t t y i n b a n isépitenek állami iskolát. A község képviselő testülete a vallás és közoktatásügyi miniszter fel-szólítása alapján határozatban kimondotta, hogy az iskola költségeihez 1000 forinttal járul hozzá, valamint az építés alkalmával 200 munkást, 200 igavonót ad az építők rendelkezésére, ugyszintén a szükséges fát ingyen adja.

— **Póttartalékosok bevonulása.** Pár nap mulva megélénkült az aradi vár, mely tekintélyes számú új lakót kap. Az önkéntesek is sokan vannak, azonkívül a nyolcz heti kiképzésre behívott póttartalékosok is. A helybeli 33-ik gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága az 1894. évben besorozott póttartalékosok számára tegnap küldte szét a behívót. A póttartalékosok — kik között aradi illetőségű 35 van — október hó 8-án kötelesek bevonulni szolgálattételre.

— **Lóvonat-közlekedés a szüretre.** Az aradi közúti vaspálya társaság igazgatósága, mint minden évben, ugy az idén is tekintettel van a szüretelő közönség kényelmére. Így a szürettek tartama alatti vasárnapokon reggeli 7 órától esti 6 óráig minden órában fog kocsit közlekedni Buzsákba.

— **Dézna új körvosa.** A déznai körvosi állás Stökl Nándor lemondása folytán — mint annak idején megirtuk — megüresedvén, Dézna képviselő testülete pályázatot hirdetett asszépén javadalmazott állásra. A pályázati határidő e napokban járt le és Dézna képviselő testülete a pályázók közül Lung Anániás drt választotta meg.

— **Államköltségen utazik.** Tavaly kezdett szerepelni a szentannai oláh pap fia, Leukucza Tódor, kinek első fellépése egy kabátlopás volt. Ezen rajta osiptyék, s ki is tiltották a jeles tanítójelöltet Arad város területéről. Tegnap visszajött Leukucza Aradra, hol azonban a rendőrség lecsipte, s holnap államköltségen szállíttatja vissza fatornyos hazájába.

— **Megégett leány.** Egyes Mihály székudvari gazda — mint levelezőnk írja — a napokban egész családjával kiment a kukorica földre, hogy behordják a letördelt csöveket. Midőn kün a földön elvégezték a dolgot, egyik rakományjal beindultak a községbe; hogy azonban addig a többi ne legyen őrizetlen, ott hagyták a 10 éves kis Körömi Julcsát. A hosszú várakozásban a kis leány elunta magát és éhes is lett; tüzet rakott és szalonát kezdett sütni. Ez volt a szerencsétlensége, mert a tűz a ruhájába kapott és a szegény leányka olyan égési sebeket szenvedett, hogy több órai, hosszas kintlódás után meghalt. Gondatlan rokonait vád alá fogják helyezni.

— **Malom vétel.** Vagyonbukott Marosy György szemlaki lakos malomtulajdonos, gőzerőre berendezett malomát, — mint levelezőnk jelenti — a tegnapi napon árverezték el kevés árverező jelenlétében. A malom — becsáron alól — az Első Perjámosi Takarékpénztártulajdonába ment át 10,200 frtért.

— **Gyilkos férj.** Kolompár Pál szemlala ki cigány — mint levelezőnk jelenti — régebb idő óta nem a legjobb viszonyban élt feleségével. Ennek a rossz viszonynak a napokban a férj hirtelen dühe miatt végzetes katasztrófája lett a következménye. Ebéd közben ugyanis Kolompár újból össze szólalkozott feleségével és a szóvitának a hirtelen haragra gyulladt férj úgy vetett véget, hogy a kezétgyében eső késsel halálosan megsebeszte ellenkező feleségét fején, minek következtében az asszony harmadnap meghalt. A megejtett orvosrendőri boncolás konstatálta, hogy a halált a halánték közelében ejtett késszurás okozta. A feleség gyilkos férj a járásbíróság börtönében várja méltó büntetését.

— **A kétégyházi doktor-pap.** Kauten Mihály kétégyházi róm. kath. plébanost, a mellbetegség titkos és az utóbbi időben a praxistól eltiltott orvosát Dessewffy Sándor csanádi püspök Nagy Öszre, a délvidék egy gazdag plébániájába helyezte.

— **Hajfűrtők az ingvállban.** Két menyecske panaszkodott Fobó Béla rendőrfogalmazó előtt, hogy az ő aranyos férjeiket (már mint mindkettőt) elcsábította egy piszkos — tót szolgáló

lő. Fel citálták a sallangos kis leányt, ki amellet, hogy morcsos, elég gömbölyű. Az beismerte hódításait, szegyenkezve mondta, hogy ő nem tehet róla, smiert oly nagyon szép. Tegnap már az egyik elcsábított férj állott a kihágási bíró előtt, s nagy szomorúan kérte a tót szolgáló elűzését, mivel az — ugymond — semmiképen sem akarja neki visszaszolgáltatni ama — hajfűrtőket, melyeket egy mámoros perczben saját külön fejről levágva, most a kebelén őriz. A rendőrség nem lévén bejáratos az ingvállakban, a panaszoszt elutasította kérelmével, mire ő erőszakkal támadott hajbírtokló kedvesének, s annak ingvállból kiragadta a fűrtőket tartalmazó zacskócskát. De mily nagy volt meglepetése, midőn abból — vetélytársának hajfűrtjei mosolyogtak feléje. Idem, de eadem.

— **Kegyetlen rablók.** Mas András, a lip-pai Glatz és társa-féle fatelep öre gondtalanul igyekezett hazafelé Lippáról e hó 24-én este, mikor hirtelen rablók ugrottak elébe s követelték, hogy azt az 50 frtot, melyet az aznap eladott fáért biztos tudomásuk szerint kapott, rögtön adja át nekik. Az öreg az igazságnak megfelelően váltig hajtogatta, hogy a pénzt a takarékpénztárban helyezte el, a rablók nem hittek neki és iszonyúan megkínózták. Mikor látták, hogy nem jutnak a pénzhez, nekiestek a szegény öreg embernek, kiszúrták a jobb szemét és éles késsel borzasztóan eltorzították az arcát. Ugy találták meg eszméletlen állapotban. A rablók kilését — írja tudósítónk — eddig nem sikerült megtudni.

— **Megsérült utasok.** Sztraka János két társával és két gyermekkel egy kis iparwaggonon Bogyestről-Alosilbe igyekezett. Az egyik fordulónál azonban — mint tudósítónk írja — a helytelen kezelés folytán a kis waggon kisiklott és a benülő utasok kifordultak. Sztraka János az esés következtében súlyosan sérült meg, amíg társai könnyebb sérüléseket szenvedtek.

— **Pályázatok.** Árvaszéki ünlöki állásra Szolnok-Doboka vármegyénél október 8-áig, alszámvevői állásra Pancsova városánál okt. 10-éig; járásorvosi állásra Szolnok-Doboka vármegye szamosújvári járásában október 15-ig; adóellenőri állásra a komáromi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; díjas joggyakornoki állásra a pozsonyi itélőtábla kerületében 15 nap alatt.

— **Miután a lemergi kiállítás zárata folyó évi október hó 16-ára elhalasztott, a kiállítás igazgatósága a cs. és kir. pénzügyminiszterium engedelmével elhatározta, hogy a lemergi kiállítási sorajjegyek húzása ugyan-csak a kiállítási zár napján, azaz folyó évi október hó 16-án este 8 órakor lesz megtartandó.**

HYMEN.

Cserő Ede dr. ügyvéd, a „Szegedi Híradó” jeles szerkesztője október 7-én tartja esküvőjét a szegedi zsidó-tempomban Biedl Teréz kisasszonnyal, Biedl Adolfné leányával. Szarvasy László volt aradi máv. ellenőr leányát. Rózát tegnap délelőtt vezette el-tárhoz a kőbányai r. k. templomban Prohászka Félix államvasuti ellenőr.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

— Saját tudósítónktól.

Arad, szeptember 27.

Meglehetősen érdekes ülést tartott tegnap délután Arad város iskolaszéke. Tárgyalás alá került néhány tanítónak fizetésrendezési kérvénye melyet — Weber Józsefnek kivételével — elutasítottak.

A Roboz-féle fegyelmi ügy korántsem vert fel oly nagy port, mint azt előre hinni lehetett volna. Egyet azonban elért az iskolaszék általa: hogy kifejezhette bizalmát általános tisztelt és nagyra becsült elnökével, Salacz Gyula, kir. tanácsos, polgármesterrel szemben. A polgármester ellen a város kosztján felhízott Roboz nyiltterezett — mint ezt az „Aradi Közlöny” táviratban jelente. Am a gyanúsítgatással csak önmagának ártott, a mosakodással pedig ozélt nem ért.

Az az általános lelkesedés, mely a Múlek Lajos bizalmi indítványát követte, legszébb bizonyítéka ennek.

Az ülés letolyásáról részletes tudósításunk ez:

Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Institóris Kálmán, Millig József, Varjassy József, Hász Sándor, Szathmáry János, Reicher Ferencz, Keresztes Gyula dr., Múlek Lajos dr., Barabás Béla dr., Szilágyi Ede dr., Avarffy Ferencz dr., Heeger Ernő, Bing Vilmos, Tedschy Viktor, Pollák Gyula dr., Schusztér Illés dr.; Szöllőssy Károly, Bonts Aurél stb.

Az ülés megnyitása után Grumáz Gerő kérvényét intézték el, ki a magánvizsga díját kérte fia részére elengedni. A várost illető 6 frtból 4 forintot elengedett az iskolaszék. Vogel József kérvényét elutasították.

Ezután tárgyalás alá vették a tanítók egy része által benyújtott fizetésrendezési kérvényt, melyet már a mult ülésen kiadtak véleményezés végett egy bizottságnak. A bizottság a kérvény elutasítását hozta javaslatba. Tekintettel azonban Weber József tanító jogos igényeire, azt határozták, hogy az ő kérvényét a véleményezés daczára külön fogják tárgyalni.

Heeger Ernő a régi szabályzatra hivatkozva az együttes kérvényt elfogadhatónak tartja, mivel a fizetésrendezés ez-uton való érvényesítésére az a kérvényezőnek jogot ad.

Ennek ellenében Salacz Gyula polgármester azt bizonyítja, hogy a kérvényező a régi szervezeti szabályzat hátrányait is a maguk előnyére akarják fordítani, azokkal az előnyökkel együtt, melyet az új szervezet biztosít számukra.

Keresztes Gyula a tanítók érdemeit méltatva, kéri az iskolaszéket, adjon az helyet a jogos kérelemnek.

Múlek Lajos dr. két szempontból szólal fel. A törvény első sorban is visszaható erővel nem bír; az iskolaszéknek átmeneti intézkedés czimén jogában áll újabb intézkedést tenni. Az igazság azt mondja, hogy az öt éves szolgálat megérdemli a méltánylást, s meg van arról győződve, hogy a régi tanítók nem irigykednek, ha a fiatalabbak anyagi boldogulásukat tapasztalják. Nem hogy most, de a jövőben sem riad vissza a fizetés-emeléstől.

Avarffy Ferencz dr. a bizottsági javaslatot fogadja el.

Ezután még szóltak néhányan, mire elnök szavazás alá bocsátotta a kérdést. A szavazás eredménye, hogy az iskolaszék a bizottság elutasító indítványát egy többséggel elfogadta.

A Weber József kérvényét Keresztes Gyula dr. ismételt felszólalására külön vették tárgyalás alá, s neki — daczára, hogy mint rendes tanító öt éve még nem működik Aradon — megadták a kívánt javítást.

Elintézés alá került Brusoh Alajos kérvénye is, ki tizeunhat, más város tanügyének szolgálatában eltöltött évét öt Aradon töltött szolgálati évnek kérte betudni. Ezt a nyugdíjosultságának emelkedésére való tekintetből kéri. Ezt az iskolaszék méltányolta, s megszavazta, de oly kikötéssel, hogy ez a jövőben precedensül ne szolgáljon.

Következett a Roboz fegyelmi ügye. Millig József iskolafelügyelő olvassa Roboz Józsefnek az iskolaszékhez intézett levelét, mely éppen oly világos, mint rövid:

„Tekintetes Iskolaszék! Az aradvárosi süketnema iskolánál viselt állásomról ezennel lemondok. Budapest, szeptember 23. Roboz József.”

Egyéb semmi.

Salacz Gyula elnök erre kijelenti, hogy a hivatalról való lemondás még nem menti fel a következmények alól a hivatalnokot, kit állásától felüggeztettek, s aki ellen fegyelmi eljárást kértek. Azért kéri, kívánja-e az iskolaszék az ügy további tárgyalását, vagy pedig napirendre tér afelett.

Múlek Lajos dr. szeretné az egészet örvendetes tudomásul venni, s azzal befejezni a dolgot, de ezt nem teheti, mivel Roboz, kivel szemben pedig a polgármester mindig a legnagyobb jóakarattal viseltetett, s kinek szabadságotatását, esetleges helyettesítését éppen ő hozta javaslatba, — ez ellen a polgármester ellen nyilatkozik, mintha az az ő

ellenségeinek feje volna. Ezzel szemben kötelessége indítványozni: mondja ki az iskolaszék, hogy Salacz Gyula polgármesternek az ügygyel szemben tanúsított higgadt tárgyilagosságát helyesli, ahhoz hozzájárul, szeretett elnökének a támadással szemben bizalmat szavaz.

Az indítványt — melyet lelkes éljenzés követett — egyhangulag elfogadták, s jegyzőkönyvbe való iktatását elrendelték.

Roboz József lemondását pedig az iskolaszék elfogadta, s kimondta, hogy a leltárba vett tárgyak elszámolása, s az őt meg nem illető fizetés résznek visszautalványozása után neki a felmentvényt megadja.

A polgári iskolában Széchy Akos lemondásával egy tanári állás trespedett meg, melyre hárman pályáztak. Az iskolaszék a tanári széket ideiglenesen Fischer Antalra töltötte be, kit utasít, hogy a természet-tudományi szakból két év alatt vizgázzék le, ha állásában véglegesen megmaradni óhajt.

Az általa vezetett elemi osztályt ezentul Kresztics Arzén fogja oktatni. Pituk Bélának belvárosi iskolához való áthelyezése iránti kérvényét elutasították.

Az iskolalátogatók névsorának felolvasása után az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színházi bérlet.

Gonda pénztáros beküldte lapunknak a szokásos bérlők kimutatását, melyet egész terjedelmében közlünk lapunkban.

Gonda állítása szerint ekkora bérlet, hogy a mióta Aradon színház van, ilyen nem volt soha, de valószínű, hogy a vidéken egy városi színháznak sincs ily nagy bérlő közönsége mint a miénknek. Gonda elragadtatással nyilatkozik közönségünkről, mert tapasztalatai szerint évről évre nagyobb pártolásban részesíti bérletével az igazgatót.

De áljon itt a bérlők névsora maga.

Alsó páholy balra páros és páratlan. Páratlan: Vésárhelyi László, páros Veiler Rudolf, özv. Laczay Józsefné, dr. Avarffy Ferencz, Weidenfeld Lajos, Steiner Jakab, Fribeisz Miklós, Zemplényi Sándor, Wadovszky Gusztáv, Kinczig Mária, dr. Adler Lipót, dr. Lukácsy Lajos, dr. Verzár Gyula, dr. Boncs Döme, báró. Simonyiné Julia, dr. Avarffy Imre és Winter Adolf. Dálnoky Nagy Lajos (minden előadásra).

Alsó páholy jobbra. Páros és páratlanra: Bohus István (minden előadásra), Neuman Dániel, Máhler Ferencz, Temesvári Jakab, Domány József, Végh Aurel, Solenghiné, dr. Erdődy Ignác, dr. Pozsgai Lajos, Vésárhelyi Béla, Bogdány Gergely, Purgly János, Ortutay Béla, Jakabffy Zoltán (minden előadásra.) Gróf Zichy Károly (minden előadásra).

I. emeleti páholyok balra. Hendrei és Kövér Béla, Tiszti Lajos, Kárász Aladár, Boros Béni, dr. Sallay Béla, Kristyóri János, báró Bánhidly Antal, Ravasz Imre, Herman Gyula, Verbos A., Lukács Gyula, Petravich Antal, Fehér József. — Andrányi Károly, Sármezey Endre és Tomka Emil, dr. Schwarz Jenő és Schreier Henri, Szelle József.

I. emeleti páholyok jobbra. Tolnai János, Rozsnyay Mátyás, Cziffra János, Miksich Antalné, Nagy Gyárfás, Inkei Emil, Kneffel Károly, Faragó István, Haisler József, Vizer Péter, Kositzky Antal, Dáni János, Réthy Viktor és Rosenthalné, özv. Löffler Mórné, Krivan János.

Támaszszékek balra. Nagy Lajos, Ribiczey Ferencz, Salgó Pál, Róh Zsigmond, Leszai Sándor, dr. Káldy Gyula, König Magnuszné, Pap Konstantin, Ormos Péter, Lusztig Adolf, dr. Bácskai Béla, Herz Armin, T. nitó-testület 4 helylyel. Rózsa József, Schlosser Lászlóné, Király Géza, Kovács Pál, dr. Holländer Sámuel, dr. Bakos Odön, Tonesz Ferencz, dr. Herz Andor, Movrin Károly, dr. Kell Lipót.

Támaszszékek jobbra. Dr. Deutsch Lajos, Baros Zsigmond, Farkas Sándor, Schwarz Herman, Dengel Lajos, dr. Rosenberg Miksa, Kovács Jakab, Pölözl Miksa, Malatinszky István huszár ezredes, Iustitoris Kálmán, Wagner József, dr. Szende Tivadar, Friedmann Ignác, Keppich Zsigmond, Dallos Elek.

A bérlet körülbelül 25.000 frtot fog kitenni, tehát 8000 forinttal többet mint tavaly.

A bérletek még mindig elfogadtatnak. Szinlapbérlet csak nyugta mellett eszközölhető és 1 frt 50 krajczár az egész idényre. Szinlapra legelőszerebb a színházi pénztárnál vagy pedig a szinlaposztóknál bérelni már most nyugta mellett. Szinlapra csak azok számíthatnak kik előfizetnek rá.

Az első előadás szeptember 29-én szombaton kezdődik „Zsidónő” nagy operával, az előadásra jegyek már pénteken 28-án reggel 9 óratól kaphatók. Ez idényben eltöröltetnek az előjegyzések is, mivel sok kellemetlenség járult az előjegyzésekkel, hanem e helyet az igazgató azt az üdvös utitást hozta be, hogy mostantól fogva jegyeket már előző napon lehet készpénz lefizetése mellett kiváltani.

Tehát a kinek vasárnapra jegy kell, az szombaton reggel 9 órakor előre megválthatja és így tovább.

TÁVIRATOK.

Az állami anyakönyvek a főrendeknél.

Budapest, szeptember 27. (Saj. tud. táv.)

A főrendiház egyesült hármas bizottsága ma vette tárgyalás alá az állami anyakönyvekről szóló javaslatot.

Prónay Dezső br. a javaslatot nem fogadja el mindaddig, míg a papságot nem kárpótolják e javaslat által okozandó anyagi veszteségért. Másik oka ez álláspontjára az, hogy a javaslat nagyon sokba fog kerülni.

Gáll József szintén a papok kárpótlását sürgeti, különösen arra tekintettel, hogy a papság a polgári házasság folytán a házassági stollától is elesik.

Gajzágó Salamon nem kárpótlás, hanem méltányosság okáért sürgeti az alsó papság anyagi helyzetének szabályozását.

Hieronymi Károly belügyminiszter konstatálja, hogy az áll. anyakönyvek költsége nem lesz több, mint preliminálva van. Ami a papokat illeti, a kárpótlás jogosultságát nem ismeri el, mindamellett a papokról lesz gondoskodva.

Zichy Nándor gr. nem fogadja el a javaslatot, mert nem vonható el az egyházaktól az anyakönyvvezetés joga.

Rudnyánszky József b. politikai okokból is ellene van a javaslatnak.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök felel a felhozott támadásokra, amelyeket egyenként megcáfol. A papok kárpótlását a kormány nem tartja jogosultnak, de konstatálja, hogy a papi anyagi viszonyok rendezésére a kormány már megtette a kezdeményező lépéseket.

Püspöki konferencia.

Budapest, szept. 27. (Saj. tud. távirata.)

Ma nagy élénkség uralkodott már a kora reggeli órákban a hercegprimás budavári palotájában. Kevéssel 9 óra után az egyik fényes fogat a másikat érte, melyeken az egyháznagyok jöttek, hogy részt vegyenek a mai püspöki konferencián. Háromnegyed tíz után mind együtt voltak a nagy fogadó teremben, a hová pont 10 órakor lépett be a hercegprimás. Az ülést a primás rövid imával nyitotta meg, isten-áldását kérve a fontos tanácskozásra s azután fölkereste Fehér Ipoly pannonhalmi főapátot a jegyzői tisztségre. A tanácskozás lefolyásáról a „Hircsarnok” a következő hivatalos értesítést teszi közzé. A konferencián jelen voltak: Vaszary Kolos bibornok hercegprimás, esztergomi érsek elnök, Császka György kalocsai érsek; püspökök: Bendé Imre nyitrai, Bubiás Zsigmond kassai, Desseffy Sándor csanádi, Firczak Gyula munkácsi, Hidassy Kornél szombathelyi, Hornig Károly báró

veszprémi, Lönhard Ferencz erdélyi, Meszlényi Gyula szatmári, Pável Mihály nagyváradi g. kath. Rimély Károly besztercebányai, Szmeccsanyi Pál szepesi, Steiner Fülöp székesfehérvári, Szabó János szamosújvári g. kath. Schusztér Konstantin váci, Schopper György rozsnói, Vály János eperjesi, Zalka János győri, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát jegyző. A konferencián nem vettek részt: Dulánszky Nándor, pécsi, Mihályi Viktor lugosi g. kath. püspökök gyengélkedésük miatt; Schlauch Lőrincz nagyváradi biboros püspök és Samassa József egri érsek, a kik a főrendiház bizottságának ülésén voltak elfoglalva.

A püspöki konferencia letárgyalta az összes ügyeket, s a kongrua ügyében újabb küldöttséget küldött ki azon megbízással, hogy véleményes jelentését terjeszse a legközelebbi konferencia elé.

A katolikus tanítók sorsával is foglalkoztak, s annak javítására és nyugdíjuk szabályozására szintén egy albizottságot küldtek ki.

Vaszary javaslatára elhatározták, hogy az egyházi és politikai kérdésekben a konferencia egy szakbizottságot kiküld, mely javaslataival a konferencia elé lép.

Ezután tanácskoztak az egyházpolitikai akcióra vonatkozólag, és hosszas vita után megállapodtak. — A határozatokat egyelőre titokban tartják. A legközelebbi ülés a főrendek ülése alkalmával lesz.

Rudnyánszky megrökönyödése.

Budapest, szept. 27. (Saj. tud. táv.)

Az „Aradi Közlöny” egyik tegnapi távirata jelezte, hogy Rudnyánszky József br. a főrendiház hármas bizottságának tegnapi ülésében a zsidó rekrepció tárgyalása alkalmából micsoda brutális támadást intézett tegnap a zsidóság ellen. A lapok tudósításaiból aztán maga a báró is kellemetlenül győződött meg, hogy mennyire túllőtt a célon. Még tegnap este gondoskodott róla, hogy a lapok enyhébb kivonatot közöljenek tegnapi kirohanásáról.

Mivel azonban ennek az enyhített kivonatnak nagyon kevés ujság ült föl, ma a nemes báró ur rettenetesén kifakadt az ujságok ellen. Leghatalmasabb argumentuma az volt, hogy ő bizalmas testületben beszélt bizalmasan és nem gondolta, hogy az ujságírók révén a nyilvánosságra kerül, amiket elmondott.

Ebből az ujságírók ellen intézett kirohanásból megtanuljuk, hogy a klerikálisok nagyon egy huron pendülnek. Rudnyánszky — Zichy Nándorral. Az egyik bizalmas körlevelekben meg nem engedett tekintély-argumentumokkal agitál; a másik pedig bizalmasan egész más véleményt táplál pl. a zsidókról, mint nyilvánosan.

Ha mégis van kettőjük között különbség, az egész legfőlebb annyi, hogy az egyik klerikálisnak van, a másiknak pedig nincs — vasúti szabad jegye.

Halálozás.

Budapest, szeptember 27. (Saj. tud. táv.)

Kelecsényi id. Fejérpataky László kir. tanácsos, a budapesti kir. ítélőtábla segédhivatalainak nyugalmazott főigazgatójának temetése tegnap ment végbe nagy és díszes közönség jelenlétében. Az elhunyt negyven évnel tovább szolgálta az igazságszolgáltatás ügyét és a közszeretetet és tiszteletet, melyet páratlan becsületességével, munkásságával és szeretetreméltó modorával életében kivívott, legjobban

feltüntette a nagyszámú közönség mely a végtisztességen megjelent.

Apponyi Interpellál.

Budapest, szeptember 27. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf, mint értesülünk, a jövő hónap elején összeülő képviselőházzal már is gondoskodott egy interpellációval. Interpellálni fogja Eötvös József bárót amiatt a pozsonyi kinevezés miatt, amelynek révén legutóbb egy pár ellenzéki ujság olyan nagy port — akart verni.

Mezei károk felbecslése.

Balassa-Gyarmat, szept. 27. (Saj. tud. táv.) A hadgyakorlatok által okozott mezei károk felbecslése és kiegyenlítése az egész területre nézve folyamatba vétetett s a közvetlenül Balassa-Gyarmat határbeli földtulajdonosok igen mérsékelt igényeket támasztottak, amennyiben nem egészen 800 frt egyezségi összeggel lettek a kártételek kártalanítva.

Kossuth Ferencz hazaérkezése.

Fiume, szeptember 27. (Saj. tud. táv.) Kossuth Ferencz, itteni meghitt embereihez intézett levele szerint október hó 20-án indul Nápolyból, egy napot Florenczben tölt és 23-án érkezik a déli vasuton Budapestre, hol addig, míg butoral megérkeznek, a Hungáriában fog lakni.

Földomlás áldozatai.

Bécs, szeptember 27. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt a Rosenhügelen lévő viztartó nagyobbítási munkálatoknál földomlás történt, mely négy munkást eltemetett. Ezek közül egy meghalt, kettő súlyos s egy pedig könnyű sérülést szenvedett.

Lengyelek tömeges elfogatása.

London, szept. 27. (Saj. tud. távirata.) Odessából táviratozzák f. hó 26-iki kelettel: Az orosz rendőrség eddig százhatvan lengyelt elfogott. A lengyelek tömeges elfogatására a csár elleni összeesküvés gyanúja szolgáltatott okot.

A koreai háború fordulópontja.

London, szeptember 27. (Saj. tud. táv.) A koreai háború ügyében legközelebb nevezetes fordulat várható. Ugyanis Olaszország kezdeményezésére az Egyesült Államok kormánya mint közvetítő fog felépni.

Kína a forradalom előtt.

Pétervár, szept. 27. (Saj. tud. táv.) Az újabb hírek megerősítik, hogy Kínában forradalom készül, amennyiben a vereségek hírére, a pénztári hiányokat és a gazdasági rossz helyzetet a dinasztia elleneségei arra használják, hogy a népet a forradalomba vigyék.

KÖZGAZDASÁG.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthető:

A temesvári os. és kir. 7-ik hadtest felügyelőség által kibocsátott hirdetmény a közös hadsereg podgyász stb. fuvarozására vonatkozólag (4608 szám.)

A kolozsvári üzletvezetőség pályázati hirdetménye pályafentartási fák szállítására vonatkozólag (4616 szám.)

A miskolci üzletvezetőségnek különféle pályafentartási fák szállítására iránt kibocsátott pályázati hirdetménye (4617 szám.)

— A trieszti tőzszebizottság az aradi kereskedelmi és iparkamarához intézett átiratában

tudatja, hogy a trieszti kikötőnél eddig érvényben volt díjszabás és annak kapcsán az 1892. évi július 5-ke óta érvényben állott helyi usanceo-ok 33. §-a f. évi szeptember hó 1-től fogva hatályon kívül helyeztetett. Erről a kamara az érdekelt kereskedelmi köröket ezennel értesíti.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, szeptember 27.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékelt, de sürgősen kínáltak, ennek ellenében a vételkedv igen gyenge volt, mire az irányzat lanyha lett, elkeit 10,000 mm. 5 kral olcsóbb áron. Eladások:

	mmáza	kilogramm	frt
Tiszavidéki	100	83.	6.55
"	300	82.	6.55
"	800	82.	6.55
"	200	82.	6.55
"	300	81.5	6.50
"	200	81.5	6.45
"	700	81.5	6.50
"	300	81.	6.45
"	200	81.	6.52 1/2
"	100	80.5	6.32 1/2
"	200	30.5	6.37 1/2
Fehérmegyei	100	80.	6.40
"	500	82.	6.45
"	1000	79.	6.35
Bihari	500	82.	6.45
"	500	80.5	6.40
Oláh	200	76.	5.80
Perldi	1000	78.5	5.—
Zab	100		6.—
"	200		5.92
"	200		5.80
"	100		5.67 1/2

Határidőüzlet: Amerika tetemes lanyha jegyzéseire nálunk is igen meglanyhult a buza, s az igen gyenge üzletmenet következtében lanyhán zárult is. Tengeriben is csekély üzlet volt, s így a lanyha kezdetet, lanyha zárlat követett.

Zárul 11 órakor:

Buza szeptember—október 1894	6.22—6.28
Buza márczius—április 1894	6.67—6.69
Tengeri május—június 1894	5.70—5.71
Tengeri őszre	6.10—6.15
Zab márczius—április 1894	5.97—5.99
Zab őszre	5.84—5.85
Káposzta-repoze	9.90—10.—

Külföld: New-York: buzára 3/8—3/4, tengerire 3/4—7/8 lanyhább, Chicago: buzára 5/8—3/4, tengerire 7/8—1 lanyhább Páris lanyha, London és Liverpool változatlan.

Értéktőzsde: Elénk üzletmenet mellett szilárd árfolyamokon indult, míg később külföldi gyengébb hírekre, az itteni gyengülő vételkedvre némileg meglanyhultak.

Zárul 11 órakor:

Oszták hitelrészvény	371.40
Magyar hitelrészvény	468.75
Oszták államvasút	262.50
Rima-Murányi	387.—
Déli vasút	113.75

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi szept. hó 26-án. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Óreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 40.5—41. krig. Óreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 40.5—41. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 42.5—43. krig. Fialat közép (pkint 251—320 kg. súlyban) 43.—44. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg. terjedő súlyban) 46.—48. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 40.5—41.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kg. súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ig terjedő súlyban) 46.—48. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg. felüli súlyban) 42.—43. krig. Közép (páronként 220—260 kg. súlyban) 42.—43. krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő súlyban) 41.5—42.5 krig. Sertéslelés szám 1894. szept. hó 24-én volt készlet 183,974 darab. 1894. szeptemb. hó 25-én felhajtott: 3087 drb. 1894. szeptemb. 25-én elszállított 1288 drb. 1894. szept. 26-án maradt készletben 185,828 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: Csendes.

Szeszüzlet.

— Szeptember 27. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 53.—, kiesinyben 53.50 hordó nélkül per 100 liter 1/2 beledörve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 27. d. u. 5 óra.

F	a	j	Íránylat	100 kg. ár	
				frttól	frtig
Buza bányai uj				6.20	6.45
Buza tiszavidéki				6.25	6.50
Buza pestvidéki				6.20	6.45
Buza fehérmegyei				6.20	6.45
Buza bácskai				6.30	6.55
Roze uj, I-ső rendű				5.05	5.10
Roze uj, II-od rendű				5.—	5.05
Arpa takarmány				5.70	6.10
Arpa égetni való				6.35	7.10
Arpa sörfőzdei				7.30	8.40
Zab				5.60	6.05
Tengeri bányai				6.10	6.20
Tengeri másnemű				6.10	6.20
Káposzta-repoze bányai				9.50	9.60
Köles				5.75	6.25
Buza szept.-okt.				6.22	6.24
Buza márcs.-ápr.				6.67	6.69
Buza máj.-jun.				—	—
Roze szept.-okt.				5.23	5.25
Tengeri jul.-aug.				—	—
Tengeri aug.-szept.				—	—
Tengeri októberre				6.—	6.10
Zab márcs.-ápr.				5.97	5.99
Zab szept.-okt.				5.66	5.68
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				9.90	10.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. szeptember 27.

Magyar aranyáradék 4 1/2%	121.90
Magyar koronajáradék 4 1/2%	96.90
Magyar arany 4 1/2%	126.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasút 1876.	124.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereséjegy kölcsön	152.25
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	148.50

LEGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Szept. 15	767.9	765.9	15.8	4.7
" 16	68.8	66.5	19.2	3.8
" 17	68.1	65.9	20.4	5.1
" 18	69.1	68.2	16.9	3.9
" 19	68.3	65.5	19.1	4.1
" 20	64.8	63.0	20.7	6.1
" 21	64.8	62.9	21.7	4.3

Hó és nap	Szél		Felhőzet		Észrevétel
	iránya	erőss.	Általában	Csep. mm.	
Szept. 15	EN.	4	derült	—	—
" 16	K.	5	derült	—	—
" 17	EN.	4	félderült	—	—
" 18	EK.	6	derült	—	—
" 19	DK.	1	derült	—	—
" 20	EN.	3	derült	—	—
" 21	DK.	2	derült	—	reggel ködös

POSGAY LAJOS dr.

VIZJELZÉS.

1894. évi szeptember hó 27-én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet C°	Időjárás	Vízállás	
			cm-timétr.	dm-timétr.
Branyicska	+ 16°	borult	— 44	—
Arad	+ 13°	felhős	— 148	—
Makó	+ 15°	derült	— 56	—
Szeged	+ 15°	derült	— 107	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.

A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.

Arad, 1894. szeptember 27.

A m. kir. felyamméréséki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 27. —

Fehér Kereszt szálloda: Kuberecs Károly fakereskedő, Temesvár. Fock Richárd kereskedő, Budapest. Kasztor János nagybirtokos, Nagy-Kikinda. Klein Zsigmond fakereskedő, Budapest.

Vass szálloda: Ungár Mórós kereskedő, Talpas. Br. Wasmer Antal birtokos, Dombegyháza.

Vasuti szálloda: Döutsch Miksa, Nagyszombat. Barbus Miklós gör. kath. lelkész, Gilád. Ludasy Bálint vasuti alkalmazott, Szabadka. Gyarmaty Imre kordé tulajdonos, Szentes.

Felölő szerkesztő. Vass Géza.

Hirdetmény.

A kolera járvány behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak f. évi 78571. sz. a. kiadott körrendelete alapján a következő övrendszabályok követését és pontos betartását rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmások, magán és iparos szállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönbén mindazon magánosok, kik idegen utasoknak, iparos segédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek a Gácsországból, Bukovinából, nemkülönbén a Máramaros vármegyéből érkező utasokat a beszállásuk után azonnal soron kívül, a napnak vagy éjnek bármely szakában a rendőrkapitányi hivatalnál bejelenteni;

2. vendégfogadók, korcsmák és több lakót magokban foglaló házak tulajdonosai kötelesek a trágyát és szemetet az udvarokból minden nap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és házelejét, folyókákat naponta felsepertetni, szemetes vermet, emésztő gödröt, vízlevezető folyókákat naponta mésztejjel fertőtleníteni;

3. az utcára, vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot, vagy bármilyen állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos;

4. minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, udvarán egy kádba mésztejet tartani (1 rész nyers mész 5 rész vízbe megoltva) s ezen folyadékból az árnyékszékbe minden üldhelyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni;

5. a lakosztályok tisztán tartandók, a szobák reggel és este jól szellőztetendők;

6. szűk udvari házak kapui kora reggeltől késő estig tárva tartandók;

7. a kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók s azok közelében azok vizével mosni sem ruhát, sem edényt nem szabad. A kutak mellett netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolnyák felszárítandók, a szárnyas állatok fürösztői a kuttól eltávolítandók, hogy a kut vize a szennyes viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék. A rossz vizű kutak használata mellőzendő s csak a megjelölt jóvizű kutak vize élvezendő. Ugy szintén kerülendő a Maros folyó vizének élvezetre való használata, elkerülhetlen esetben használva előbb felforraltatandó, aztán kihűtendő, mert köz tudomásu, hogy a folyó vizek élvezete terjeszti a ragály csirait;

8. a mészárszékek, hentesek, ugy szintén a piacon áruló hentesek vágótokéi, asztalai és a mérlegek, nemkülönbén a vendéglősök, korcsmások, czukrászok és ételkifőzők asztalai, edényei a legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen, romlott gyümölcsöt (a párolásra szánt félérett kivételével) üzleti helyiségekben vagy piacon elárusítani, forgalomba hozni a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik, élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatni és megsemmisíttetni fognak;

9. a ragályfogó árak raktárai, mint csont és rongy gyűjtő telepek állandóan fertőtlenítenedők s tisztán tartásukra kiváló gond fordítandó;

10. a sertés hizlaló telepek, sertés ólak, istállók, szárnyas állatok ketreczei tisztán tartandók;

11. nem élő, de még friss halak árulása csak d. u. 4 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megzárítandók;

12. bérkocsik, fuvarosok és a közuti lóvasut állóhelyei, ugy a városban, mint a vasuti állomáson naponta többször felsepírendők, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításához képest mésztejjel fertőtlenítenedők;

13. a lakosság által a legelső alkalommal észrevett gyanus, hasmenéssel vagy hányással járó megbetegedés a rendőrkapitányi, illetve orvosi hivatalnál azonnal bejelentendő.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-ában előírt pénzbírsággal fognak büntettetni.

Az óvintézkedések foganatosításának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítottatik.

Kelt Aradon, 1894. évi szeptember hó 24-én, a város r. kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Hirdetmény.

Aradvármegye gyámpénztárának tulajdonát képező s a buttyini 482. számú tjkvben felvett beltelkes ház 3200 azaz háromezerkétszáz forint kikiáltási ár mellett a legtöbbet ígérőnek folyó évi október hó 9-én d. e. 11 órakor a helyszínén önkénytes árverés útján eladatni fog.

Mely körülmény annak megérintésével hozatik köz tudomásra, hogy az árverési feltételek a korossesebi szolgabírói hivatalnál betekintheők.

Borosseseb, 1894. szeptember 22-én.

Paradeyser Lajos
főszolgabíró.

18729/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszterium 51252/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Horvát-Szlavonországban a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig tiltatik.

Arad, 1894. szeptember 15.

A városi tanács.

38225/894. IV. sz.

820. 1-1.

Ajánlati hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az üresedésbe jött pankotai dohány nagyáruda kezelésének betöltése céljából alólirott m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1894. évi október hó 22-én d. e. 10 órakor írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

A versenytárgyalásban részt venni kívánók sajátkezűleg aláírt és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatukat 1894. évi október hó 22-én d. e. 9 óráig a m. kir. pénzügyigazgatóság főnökénél közvetlenül vagy posta útján nyujtsák be.

Az ajánlat tárgyát csakis a dohányforgalom után járó tőzsdij fogja képezni. A jogositvány elnyerésére annak lesz kilátása, ki erre alkalmasnak találtatik és a ki százalékokban kifejezendő legkisebb tőzsdijt követeli, mindazonáltal az államkincstár fenntartja magának azon jogot, hogy a versenyzők között szabadon választ-hasson.

Az eddigi dohány nagyárud, ki egyszersmind a váltó-úrlapok és bélyegjegyek elárusítását is 1 1/2% eladási jutalék mellett eszközölte — a nagyáruda kezeléséért a közönséges anyagnak nagyban eladása után 1.20 azaz egy egész és husz század % tőzsdijt élvezett. A dohányáruda, melylyel kisárusági jog is van összekötve, 1893. évi nyers forgalma a hozzá utalt 137 dohány kisárus után 103.292 frt, a fogyasztók részére kicsinybeni eladás utáni forgalom 6305 frt, összesen 109.597 frt, a nagyáruda kezelésével bélyeg és váltó-úrlapok eladásának kötelezettsége 1 1/2% eladási jutalék élvezete mellett van egybekötve.

Az összes dohányanyag az aradi dohány főárudából lesz bezerendő. Bánatpénz fejében az aradi m. kir. adóhivatalnál készpénzben avagy a magyar korona területén közhatalóságoknál biztosítékként elfogadható óvadékképes értékpapirokban a pénzügyi letétbe 280 frt lesz helyezendő és a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokban a követelésbe vett kezelési díj %-ban számmal és betűkkel tisztán kifejezendő és az ajánlathoz egyutal a magyar állampolgárságot, nagykorúságot igazoló hatóságilag kiállított erkölcsi bizonyítvány és vagyoni bizonyítvány csatolandó.

Az ezen vállalatnál mérvadó feltételek, valamint az azzal egybekötött kötelezettségek iránt, nemkülönbén az ajánlatoknak miképeni szerkesztése és kiállítására nézve pályázni kívánók bővebb felvilágosítást alólirott m. kir. pénzügyigazgatóságnál és a kerületi m. kir. pénzügyőri bizottságoknál szerezhetnek.

Aradon, 1894. évi szeptember 21-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

12482/1894.

799. 3-3.

Körözés.

Arad sz. kir. város határában egy körülbelül 12 éves pejszörű osillagos homloku hátul balról N. bélyegű kancazó ló találtatott bitang-ságban.

A fent leirt ló tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennyiben az igazolt tulajdonos folyó évi október 1-ig a ló átvétele végett nem jelentkezik, az, mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Aradon, 1894. évi szeptember 13.

Sarlot Domokos
főkapitány.

5187/1894.

3-3.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszteriumnak 39102/II. 894. sz. a. kelt rendelete nyomán az érdekeltek figyelmeztetése céljából ezennel közhírré teszszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter intézkedése folytán a hazai vasutak a folyó évi október hóban Bécsben tartandó nemzetközi ménszemlére teherárúkért szállítandó ménék után az általános díj-szabási határozmányok (I. rész) 153. lapján a kiállítási állatokra nézve megállapított kedvezményt, az ugyanezen alkalomból gyorsárúként szállítandó ménék után pedig a kedvezményes teheráru díjtételeket 50% felemelve fogják alkalmazni.

A szóban lévő ménszállítmányokat illetőleg az osztrák területen fekvő vasuti vonalokon és ugyanezen kedvezmények nyerendnek alkalmazást.

A kedvezmények számszerű mértéke és alkalmazásának módzatai bármely vasuti állomáson megtekintheők.

Arad, 1894. évi július hó 28-án.

A városi tanács.

16440/1894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Aradon a szabadság-téren az aradi 13 vértanu emlékére emelt szobor körül kovácsolt vasból készitendő kerítés tervének és költségtetésének elkészítésére ezennel pályázat nyit-tatik.

A feltételek a következők:

1. A vaskerítésnek célja, hogy a szoborhoz gyermekek és állatok, valamint avatatlan egyének könnyen hozzá ne férjenek; minél fogva a kerítésnek a osinon kivitel mellett megfelelő erősségűnek kell lennie, s így oly disztimények, a melyek könnyen törhetőek, mellőzendők.

A kerítés magassága 80 cztm. a melynek zápjai s disztító czirádái lehetőleg ritkán ugy illesztendők össze, hogy azok által a szobor talapzata el ne takarasszék.

A kerítés 25 cztm. magas s 25 cztm. széles szürke sléziai csiszolt márványból készitendő talpköre helyeztetik, a mely talpköböl 5 cztm. a burkolat alá fogván esni, a kerítés a talpkövel együtt egy méter magas leund.

2. A benyujtandó tervek következők: alaprajz 1:100 léptékben, oldal nézet a leg-hosszabb oldal felől nézve 1:50-hoz és egy teljes keret részletraiz 1:10 léptékben; a tervek mindegyike pontosan és lehető részlete-sen cottirozandó.

3. A tervekhez pontos és részletes költségvetés készitendő; a kerítésnek egységes ára s sulya folyó meterenkint kitüntetendő.

4. A három legjobbnak talált terv közül az 1-ső 150 frt, a 2-ik 100 frt, a 3-ik 50 frttal díjaztatik.

5. A pálya bíróság utólag fog megalakit-tatni.

6. A tervek és költségvetés folyó évi október hó 15-ig Arad sz. kir. város polgármesteréhez jeligés levél kíséretében benyuj-tandók a hol a szobor és a bekerítendő terület helyszínrajza is megkapható.

7. A díjazott tervek Arad sz. kir. város tulajdonává válnak, a melyek közül kivitelre tetszés szerint választhat.

A szobor bizottság 1894. évi augusztus hó 6-án tartott üléséből.

Salacz Gyula
polgármester, bizottsági elnök.

19194/194.

3-3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a szüretnek városunk határában való megkezdésére határnapul folyó évi október 1-jét tűztük ki.

Arad sz. kir. város tanácsának 1894. évi szeptember hó 18-án tartott üléséből.

A városi tanács.

17704/1894.

3-3

Hirdetmény.

A m. kir. 8. honvéd huszárezred parancsnokságának megkezdése nyomán, ezennel közhírré tétenk, hogy az ezred pótló avató-bizottsága részéről folyó évi november hó 2. és 3-án délelőtt 8 órakor a vásártéren katonai lóvásár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény a városházán megtekinthető.

Arad, 1894. szeptember 1-én.

A városi tanács.

1969/1894. pm.

3-3.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj-alapítványból az aradi polgári iskola tanulóira nézve egy hely betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- hogy az aradvárosi polgári iskolában tanul,
- hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bír,
- hogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak:

- a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlen árvák,
- az aradvárosi szegény özvegyek fiai,
- az aradmegyei szegény szülőtlen árvák,
- ezzen vármegyei szegény özvegyek fiai,
- az aradvárosi szegény tanulóik.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5. pontok szerint minősített pályázó nem jelentkeznék, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatainak egy hatodából áll, a mely 1894. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg, mindenkor a tanév befejezte után fizettetik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi szeptember hó 31 ik napjáig nyújtandók be.

Arad, 1894. évi szeptember hó 10.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Magyar kir. áll. vasutak üzletvezetőség Aradon.

22448/III.

676. 3-3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy folyó hó 27-én reggeli 9 órától kezdve a vonalainkon kézbesíthetlenné vált és felesleget képező tárgyak Csaba állomásunkon nyilvános árverés útján el fognak adatni. — Nevezetesen: cognac, bor, ruhanemű, ingóság, olaj, fénymáz, lack, szatócs áru, talpbőr, faszög, kékitő tengeri daráló, dörzskő, firniss, tarisznya, fáklya, szőnyeg, ponyva, kintorna, üres hordó, üres üveg, üres zsák, stb.

Ezen árverésre a t. oz. Közönség tisztelettel meghivatik.

Arad, 1894. szept. hó 18.

Az üzletvezetőség.

7/1894. pm.

3-3.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad sz. kir. város közönsége az éldvizi-csatornába torkolló utcai csatornák mint viziművek engedélyezése s vizikönyvbe bevezetése iránt folyamodván, a kérvényt mellékletei s a kulturmérnöki hivatal, mint hatósági szakértő észrevételeivel együtt hivatalomban a folyó hó 15-től számítandó 30 napra közszemlére kiteszeni s annak tárgyalására határidőül 1894. évi október hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját kitzizom, a tárgyalás helyéül pedig a város székházának tanácstermét kijelelem.

Egyidejűleg az érdekelteket felhivom, hogy a kérvény tekintetében netán teendő észrevételeiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban akár a tárgyalásnál szóval vagy írásban adják elő, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1894. évi szeptember hó 12.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1895-ik évre vonatkozó költségeloirányzata ugy a városi tiszti nyugdíjalapnak 1895. évi költségeloirányzata, a tanácsnak és a hármass bizottságnak üléseiről felvett jegyzőkönyvek, valamint a bevétel és kiadás teteleit felvilágosító mellékletek f. évi szeptember hó 20-ik napjától f. évi október hó 4-ik napjáig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére kitétetnek.

Szabadságában áll azokat az adózó polgároknak megtekinteni s azokra észrevételeiket írásban a f. évi október hó 10-én tartandó rendes közgyűlés előtt 5 nappal a tanácshoz be-terjeszteni.

Arad, 1894. szeptember 19-én.

A városi tanács.

12727/894. k. h.

3-3.

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újbóli megválasztása céljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52211/885. számú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministeri rendelet alapján Arad sz. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névlajstroma összeállítván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére ki van téve, miről is az érdekeltek azon észrevétel mellett értesítetnek, hogy sz összeállítás ellen emelhető, felszólalások f. évi november hó 15-éig ezen iparhatóságnál írásban adhatók be.

Kelt Aradon 1894. szeptember hó 15-én, a város rendőrkapitánysága mint I-ső fokú iparhatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.

12386/1894.

3-3.

Hirdetmény.

A nagyméltoságu m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/408 8-4. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhivom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-éternyi eséssel birjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árokon keresztül a kocsik bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos

főkapitány.

Húzás feltétlenül Lemberg Sorsjegyek à 1 frt.
Oktober 16-án kiállítási

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank”-nál és Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.